

Самостійна, осмислена робота учнів на уроці – це форма навчальної і мовної діяльності учнів, спрямована на розвиток життєвих компетентностей, при якій під керівництвом вчителя і за його завданням на уроці учні самостійно здійснюють послідовний цикл навчальних дій, спрямованих на оволодіння відповідним матеріалом, це органічна частина навчального процесу, важлива передумова свідомого і міцного оволодіння знаннями.

Навчити учня вчитися, самостійно здобувати знання та удосконалювати навички і вміння – таке завдання стоїть перед кожним вчителем.

Природно, що учень не може повністю отримати знання лише на уроці, він повинен багато працювати самостійно, в позаурочний час. Самостійну роботу на своїх уроках я проводжу часто, оскільки цього потребує специфіка предмету. Учні самостійно виконують завдання, пов'язані як із засвоєнням знань (лексики, граматики), так і з розвитком навичок і вмінь аудіювання, діалогічного і монологічного мовлення, читання та письма.

Самостійна робота дає можливість розвивати пізнавальні здібності та мовні вміння всіх учнів, активізувати та мотивувати високу здатність до навчання в тих учнів, в яких вона є, запобігати відставанню слабо встигаючих учнів.

На уроках я використовую як і індивідуальну форму самостійної роботи, при якій кожному учневі даю завдання для самостійного виконання підібрані спеціально для нього, так і групову діяльність, при якій група ділиться на окремі підгрупи і виконують завдання. Любий вид роботи на уроці повинен бути правильно організований. Таку вимогу я ставлю і при організації самостійної роботи.

Любий вид роботи повинен мати конкретну мету, порядок і прийоми її виконання, зміст роботи та форми її проведення повинні викликати інтерес у учнів, мотивувати виконати її правильно, вид роботи повинен відповідати навчальним можливостям дитини, виробити в учнів навички та звички до праці.

При організації самостійної роботи я підбираю завдання із врахуванням індивідуальних особливостей кожного учня.

На мою думку, знання, отримані самостійно, засвоюються краще, ніж отримані в готовому вигляді від учителя. В ході виконання роботи кожен учень безпосередньо стикається з засвоєним матеріалом, концентрує на ньому свою увагу, осмислює матеріал. Залишатися нейтрально-пасивним він не може.

Для самостійного опрацювання я пропоную учням такі види робіт:

ВИДИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

- Робота з текстом, малюнком, пошук відповідей на запитання, переказ, план відповіді;
- Тренувальні вправи;
- Домашнє читання;
- Самостійні роботи (творча робота);
- Доповіді, реферати, написання робіт для БМАН учнівської молоді;
- Домашні пошукові роботи;
- Презентації.

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Диктант, урок-гра, тестові завдання, домашні роботи, олімпіадні роботи, проектні роботи, підсумкові уроки по темі.

На уроках я часто практикую самостійну роботу з текстом. При цьому приділяю увагу роботі з двомовним словником. Для розуміння незнайомого тексту я розробила для учнів правила читання і розуміння прочитаного.

ПРАВИЛА ЧИТАННЯ І РОЗУМІННЯ ПРОЧИТАНОГО ТЕКСТУ

1. Прочитайте заголовок і подумайте про що може йти мова у тексті
2. Прочитайте перший абзац і уточніть можливий зміст
3. Прочитайте весь текст, намагайтесь зрозуміти основну думку та визначити дійових осіб, місце та час описаної події
4. При повторному читанні зупиніться на невідомих словах
5. Знайдіть у словнику слово, уважно прочитайте всі його значення
6. Виберіть значення, яке найточніше відповідає змісту тексту
7. Запишіть слово у словник

Для швидкого користування словником пропоную учням виконати завдання, розмістивши в алфавітному порядку слова, що починаються з однієї і тої ж літери. Для активізації роботи визначаю час її виконання, інколи організовую змагання. Для самостійної роботи пропоную вправи на словотворення, визначення значень інтернаціональних, складних, похідних слів. Такі вправи розвивають вміння читати і перекладати текст без словника, за допомогою аналізу мовних форм, здогадки, формують активну мовну діяльність учнів, збагачуючи їх необхідними знаннями.

Важливу роль у формуванні навичок самостійної роботи відіграють уроки самостійного домашнього читання . Після прочитаного тексту пропоную учня виконати ряд завдань.

САМОСТІЙНА РОБОТА НА УРОКАХ САМОСТІЙНОГО ДОМАШНЬОГО ЧИТАННЯ

1. Дай відповіді на поставлені запитання;
2. Склади свої запитання до тексту;
3. Склади план прочитаного;
4. Вислови своє ставлення до тексту;
5. Придумай своє продовження прочитаного;
6. Систематизуй речення відповідно до змісту тексту;
7. Знайди в тексті речення в різних часових формах, ступені; порівняння, тощо
8. Придумай свою назву тексту.

Однією з сучасних, так званих інтерактивних технологій, що передбачає самостійну творчу діяльність учнів є проектна робота. Цю методику я теж застосовую у своїй роботі і вважаю її дієвою для розвитку життєвих компетентностей учнів. Часто на уроках даю завдання створювати проект одним учнем, двома чи групою виконавців. Проектна робота сприяє розвитку ініціативи, самостійності, стимулює процес саморозвитку, мотивує учня до відповідальності та отримати хорошу оцінку. Для успішного досягнення кінцевого результату проекту необхідно правильно організувати роботу з учнями.

САМОСТІЙНА РОБОТА НАД ПРОЕКТОМ

Етап №1

- ▶ Обрати тему проекту;
- ▶ Зацікавити кожного учня у виконанні проекту;
- ▶ Поставити завдання.

Етап №2

Сформувати групи учнів;

- ▶ Обрати форму проекту (плакат, газета, презентація);
- ▶ Обговорити шляхи збору інформації;
- ▶ Пошукова самостійна робота.

Етап №3

- ▶ Оформлення роботи;
- ▶ Презентація проекту;
- ▶ Аналіз здобутих знань.

Ефективність самостійної роботи на уроці полягає у взаємозв'язку різних видів самостійних робіт, їх урізноманітнення та тісний взаємозв'язок класної і домашньої самостійних робіт. Для цього намагаюсь давати чіткі настанови щодо виконання домашнього завдання. Я пропоную такі інструкції в момент подачі домашнього завдання.

1. Читаючи текст, знайдіть речення, які є відповідями на запитання, що знаходяться перед текстом
2. Знайдіть речення, які можуть бути пунктами плану
3. Визначте, які речення можна пропустити, не втративши при цьому основної думки тексту.
4. Розбийте текст на більш-менш самостійні уривки.

Таким чином, головною функцією самостійної роботи на уроці є формування висококультурної особи, оскільки в самостійній і духовній діяльності розвивається людина. Самостійна робота розвиває творче мислення, інтерес до мови, виховує вміння працювати.

